

ปัญหาเรื่องชยะในเทศบาลนครเชียงใหม่: ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2541

นางสาวสุริศา สุวรรณแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-465-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1953761X

SOLID WASTE PROBLEMS IN CHIANG MAI MUNICIPALITY
: STUDY IN YEAR 1995 – 1998

MISS SURISA SUWANSAENG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government
Department of Government
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-346-465-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาเรื่องขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่ : ศึกษาระหว่างปี

พ.ศ. 2538 - 2541

โดย นางสาวสุริศา สุวรรณแสง

ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ เสงี่ยมพงษ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

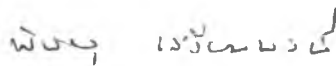

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู)

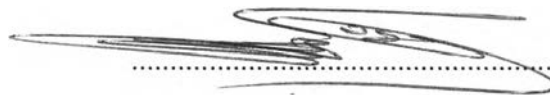
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยพันธ์ ไชยพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ เสงี่ยมพงษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ตระกูล มีชัย)

สุริตา สุวรรณแสง : ปัญหาเรื่องขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่ : ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2538 –2541
(SOLID WASTE PROBLEMS IN CHIANG MAI MUNICIPALITY : STUDY IN YEAR 1995 –
1998). อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.พิเชษฐ เสงี่ยมพงษ์; 128 หน้า. ISBN 974-346-465-4.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาขยะในเชียงใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์พบว่าปัญหาขยะเกิดขึ้นมาจากปัญหาการเมืองภายในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งเป็นความขัดแย้งภายในเทศบาลนครเชียงใหม่ และเป็นความขัดแย้งระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับผู้นำท้องถิ่น ความขัดแย้งที่ได้พบนี้เป็นผลมาจากการแก่งแย่งในทรัพยากรที่มีจำกัด เช่น ตำแหน่งนายกเทศมนตรีในเทศบาลนครเชียงใหม่ หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันพึงได้ ความขัดแย้งทางการเมืองนี้ได้นำมาสู่ความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการปัญหาขยะ เช่น การที่เทศบาลได้ติดต่อกับบริษัทรับกำจัดขยะที่ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพียงพอในการจัดการปัญหาขยะซึ่งทำให้เกิดปัญหาขยะได้ในที่สุด ปัญหาขยะในเชียงใหม่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้แต่สามารถจะบรรเทาให้ปัญหาดลดลงไปได้ตามข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในบทสรุปท้าย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4081176224 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : LOCAL GOVERNMENT / CONFLICT / DECENTRALIZATION

SURISA SUWANSAENG : SOLID WASTE PROBLEMS IN CHIANG MAI MUNICIPALITY :

STUDY IN YEAR 1995-1998 . THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.PITSANU

SAGEAMPONG. 128 pp. ISBN 974-346-465-4

This thesis aims to study the situation of solid waste in Chiangmai Municipality during the years 1995 – 1998. The study intends particularly to examine factor causing the problem of solid waste in Chiangmai Municipality . The study' s result and analysis indicate that the solid waste situation stems from local politics, which consists of conflict within Chiangmai Municipality as well as that between Chiangmai Municipality and local elites. The conflict is found to result from disputes over allocation and distribution of limited resources such as positions in the Municipality as well as economic benefits. The conflict, in turn, leads to the inefficiency in the management of solid waste, such as contracting with improper companies to manage the Municipality's garbage. And the Garbage glut in Chiangmai, then, is the unavoidable, final result. The solid waste problem in Chiangmai Municipality will continue to exist ; but it should be reduced in intensity with the proposed recommendations at the study 's conclusion (A few recommendations are proposed in the conclusion of the study)

DepartmentGovernment..... Student 's signature
Field of studyGovernment..... Advisor 's signature
Academic year2000..... Co – advisor 's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชษฐ เสี่ยมพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, อาจารย์ตระกูล มีชัย ตลอดจน รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยงค์ ไชยพร ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัยมาด้วยดีตลอด

การทำวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากพนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่, เจ้าหน้าที่ปกครองจังหวัดเชียงใหม่, คุณสุทัศน์ สุทัศน์รักษ์ ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดเชียงใหม่และผู้บริหารบริษัท บ้านตาลกรุ๊ป จำกัดและรวมถึงคุณอรพิน วิณิชผล (เลขานุการภาควิชาการปกครอง) ที่ช่วยเป็นธุระในการติดต่ออาจารย์และคอยเตือนวันเวลาในการสอบให้เสมอมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อประจวบ – คุณแม่ทองริม สุวรรณแสง คุณยายทองรวม สามัญเขตกรณ์ ซึ่งให้ความสนับสนุนด้านทุนทรัพย์รวมถึงให้กำลังใจในการเรียนแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนเพื่อน ๆ ปริญาโทรุ่น 10 คณะรัฐศาสตร์ และน้องศุภวัฒน์ - ยุทธวีร์ สุวรรณแสง ที่คอยถามและให้กำลังใจเสมอมา

สุริศา สุวรรณแสง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	9
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	9
1.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	11
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.8 นิยามศัพท์.....	12
1.9 การนำเสนอ.....	13
2. การสำรวจวรรณกรรม องค์ความรู้ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง.....	15
2.2 สาเหตุของความขัดแย้ง.....	18
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองและการเมืองท้องถิ่น.....	21
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์.....	23
3. บทบาทของเทศบาลและองค์การปกครองอื่น ๆ ในการจัดการปัญหาขยะ.....	27
3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่และเทศบาลนครเชียงใหม่.....	27
3.2 กลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับการบริหารงานของเทศบาลในนครเชียงใหม่.....	33
3.3 บทบาทการจัดการปัญหาขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่.....	37
3.4 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการปัญหาขยะ.....	45

4.	ลักษณะสภาพปัญหาขยะในจังหวัดเชียงใหม่	47
4.1	ปริมาณมูลฝอยเมืองเชียงใหม่	47
4.2	ขยะติดเชื่อร่วมาก่อนเป็นปัญหาขยะ	49
4.3	สถานการณ์ขยะกับผลประโยชน์	51
4.4	เหตุการณ์หลังจากนายปกรณ์ บูรณุปกรณ์ขึ้นเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่	59
5.	วิเคราะห์ข้อมูลและประมวผล	61
5.1	ปัญหาขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่	61
5.2	ปัญหาขยะกับผลประโยชน์ทางการเมือง	62
5.3	ปัญหาขยะกับความขัดแย้งที่เกิดภายในเทศบาลนครเชียงใหม่	68
5.4	ปัญหาขยะกับความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ	76
5.5	ปัญหาขยะกับความขัดแย้งระหว่างเทศบาลและผู้นำท้องถิ่น(Local Elites)	78
5.6	ปัญหาทงด้านเทคนิคการบริหารการจัดการ	79
5.7	ปัญหาการจัดสร้างและใช้รูปแบบการกำจัดขยะโดยวิธีอื่น ๆ	88
6.	สรุปผลการวิจัย	98
	รายการอ้างอิง	104
	ภาคผนวก	107
	ประวัติผู้เขียน	128

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	ตารางแสดงรายนามของนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในสมัยแรกระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2499	33
ตารางที่ 3.2	ตารางแสดงรายนามของนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในระยะที่สองระหว่างปี พ.ศ. 2499 - 2523	35
ตารางที่ 3.3	ตารางแสดงรายนามของนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในระยะที่สามระหว่างปี พ.ศ. 2523 - 2542	36
ตารางที่ 4.1	ตารางแสดงปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละปีภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่	49
ตารางที่ 5.1	ตารางแสดงกลุ่มการเมืองในเทศบาลนครเชียงใหม่กับความสัมพันธ์ ด้านธุรกิจและครอบครัว	65
ตารางที่ 5.2	ตารางแสดงการดำรงตำแหน่งของเทศบาลนครเชียงใหม่	70

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 3.1	แผนภาพแสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนการบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่	32
แผนภาพที่ 5.1	แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของความแตกต่างในสิ่งแวดล้อม	75
แผนภาพที่ 5.2	แผนภาพแสดงการนำของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองต่อปัญหาอื่น ๆ	80
แผนภาพที่ 5.3	แผนภาพแสดงวงจรการประมวลเพื่อจัดเก็บขยะในเทศบาล	82
แผนภาพที่ 5.4	แผนภาพแสดงวงจรความขัดแย้งของปัญหาขยะ	95